

В боротьбі за вільну Україну

Ярмолинецька центральна районна бібліотека

Бібліографічний відділ

В боротьбі за вільну Україну

(Інформаційна пам'ятка)

(до 100-річчя Української революції 2017-2021рр.)

Ярмолинці, 2017

В боротьбі за вільну Україну: до 100-річчя української революції : інформаційна пам`ятка. – Ярмолинці, 2017. – 12с.

В інформаційному виданні показано етапи української революції 1917-1921 років та її наслідки для Незалежної України.

**Велична і свята, моя ти Україно,
Лише тобі карать нас і судить.
Нам берегти тебе, Соборну і єдину,
І нам твоєю історією творить!**

Ліна Костенко.

Українська революція 1917-1921 років – це національно-визвольна боротьба українського народу за незалежність та створення власної держави. Її очолила Українська Центральна Рада, що стала представницьким органом українських демократичних сил. Хоча революція не досягла своєї мети, вона започаткувала процес формування української нації та відновила традицію українського державотворення. Українська революція 1917–1921 років – одна із найважливіших і найскладніших періодів в історії українського народу ХХ століття.

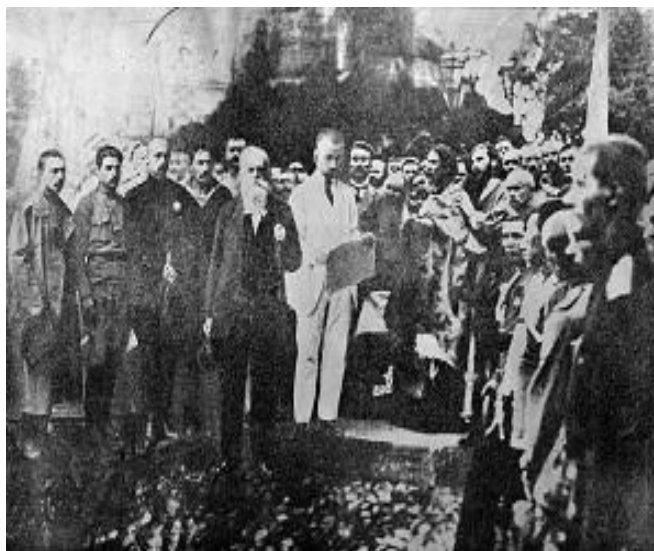
Початок революції пов'язаний зі створенням Української Центральної Ради на чолі з Михайлом Грушевським 17 березня 1917 року. За короткий час вона перетворилася з представницького органу українського громадського руху на повноцінний парламент Української Народної Республіки.

Саме Центральна Рада розпочала законодавчі процеси в Україні.

Революція була явищем загальноукраїнським. У всіх регіонах країни розвивався національний рух, створювалися та діяли українські органи влади, політичні партії та громадські інституції, відроджувалася культура.

Сучасна Українська держава є продовжувачем державно-національних традицій, сформованих під час Української революції 1917-1921 років. Тоді розпочався процес формування Української Народної Республіки, яка мала усі ознаки держави: власні органи влади, місцевого самоврядування, територію, збройні сили, банківську систему, власну грошову одиницю, законодавство та міжнародне визнання.

Українська революція має три етапи:

У березні 1917 – квітні 1918 – утворення та діяльність УЦР на чолі з Михайлом Грушевським. За короткий час вона перетворилася з представницького органу українського громадського руху на повноцінний парламент Української Народної Республіки.

29 квітня – 14 грудня 1918 – правління гетьмана Павла Скоропадського;

Грудень 1918 – листопад 1921 – встановлення влади Директорії УНР, ослаблення антибільшовицького повстанського руху після поразки Другого Зимового походу армії УНР, та його придушення.

Одна з найважливіших причин воєнної слабкості УЦР полягала в тому, що вона з самого початку недооцінювала значення воєнного питання. Велика – майже 300-тисячна – українська армія, яка в перші дні присягнула на вірність Центральній Раді, була збаламучена

численними більшовицькими агітаторами і проголосила свій нейтралітет.

Здобувши владу, гетьман Павло Скоропадський скористався нетривалим мирним періодом для зміцнення основ української державності. В період Гетьманату була розбудована дієва регіональна адміністрація. Вона контролювала найбільшу за весь час Української революції територію, а також вела переговори про входження до складу Української Держави Криму та Кубані. Українська Держава була визнана 30 країнами.

За гетьмана в Україні було відкрито Кам'янець-Подільський університет, засновано Академію наук, закладено основи Української автокефальної православної церкви, здійснено інші важливі починання. Амбітна військова реформа не була завершена через

несприятливу зовнішню та внутрішньополітичну ситуацію. Здобутками державотворення періоду Гетьманату скористалася відновлена УНР.

Директорія відновила республіканський лад і демократичне правління в Україні. Акт Злуки Української Народної Республіки із

Західно-Українською Народною Республікою (ЗУНР) засвідчив волю українського народу до Соборності. Скликаний Директорією Трудовий конгрес, забезпечив широку представницьку основу української влади. У Паризькій мирній конференції, де вирішувалася доля учасників Першої світової війни, взяла участь українська делегація.

Змагання за першість у Львові виграли українці, які швидко і рішуче встановили контроль над краєм. Ці події увійшли в історію як Листопадовий чин. Тимчасовий основний закон про державну самостійність українських земель колишньої Австро-Угорської монархії запроваджував назву нової держави – Західно-Українська Народна Республіка. Однак закріпити успіх галичани не змогли. Після місяця затягих боїв українці були змушені залишити свою столицю. Утворився протяжний українсько-польський фронт. Спочатку бої носили позиційний характер. Це надало змогу ЗУНР облаштувати державні справи: провести реформи, сформувати дієвий уряд, адміністрацію, військо.

Допомога Києва, на яку розраховували державні мужі ЗУНР, підписуючи Акт Злуки 22 січня 1919 року, не допомогла виграти війну з Польщею. Зміцнілі польські війська за підтримки переможної Антанти окупували майже всю Східну Галичину. Відчайдушний контрнаступ лише ненадовго виправив ситуацію. Врешті уряд і армія ЗУНР були змушені перетнути Збруч і об'єднатися із силами Директорії на Поділлі.

У 1921 році, після кількох воєн радянської Росії з УНР, майже вся територія України опинилася під контролем окупанта. Ризький мир, підписаний у березні того ж року між радянськими урядами Росії й України та Польщею, фактично поховав самостійницькі плани урядів УНР і ЗУНР. Раніше, 1918-го Румунія окупувала Буковину, 1919-го до Чехословаччини відійшло Закарпаття. Долю Східної Галичини було вирішено 1923 року на Паризькій конференції – її приєднано до Польщі.

Хоч не всі факти й події тієї революції нам відомі, зрозумілі та належним чином висвітлені. Це і тяжкі, криваві бої за Київ та Львів, і трагічна смерть юнаків під Крутами, і десятки тисяч січових стрільців, скошених навесні безжалісною епідемією тифу, і тисячі заморених голодом та холодом у таборах полонених... На їхніх заповітах виростають нові покоління українців, що ведуть боротьбу за встановлення державності на рідній землі.

Досвід самостійної соборної України відіграв вирішальну роль у подальшій визвольній боротьбі Українського народу. Розуміння здобутків революції та усвідомлення причин її поразки має стати важливим уроком для сучасної розбудови незалежної України, яка є спадкоємницею державницьких традицій, закладених революцією 1917–1921 років.

Джерела.

1. Білоцерківський В. Історія України: Навчальний посібник/ Василь Білоцерківський. – Київ, 2007. - 535 с.
2. Бойко О. Історія України: Навчальний посібник/ Олександр Бойко,. - 3-тє вид., випр., доп.. - Київ, 2004. - 687 с.
4. Котова Н. Історія України: Навчальний посібник/ Наталія Котова,. - Харків: Одіссей, 2005. - 413 с.
5. Лановик Б. Історія України: Навчальний посібник/ Богдан Лановик, Микола Лазарович,. - 3-є вид., виправлене і доп.. - К.: Знання-Прес, 2006. - 598 с.
7. Чуткий А. Історія України: Навчальний посібник для студ. вищих навч. закладів/ Андрій Чуткий. - Київ, 2006. - 345 с.
8. Юрій М. Історія України: Навчальний посібник для студентів неісторичних факультетів всіх рівнів освіти/ Михайло Юрій. - Київ, 2007. - 249 с.

Інформаційне видання

В боротьбі за вільну Україну

(до 100-річчя української революції 2017-1921 років)

Укладач:

Москаленко В. М. – бібліограф-краєзнавець.

Відповідальна за випуск:

Слободян О. Л. - директор ЦБС.

Папір офсетний. Формат 21x14,5. Друк ізографією. Наклад 18 примірників
Підписано до друку: 2017 року. Віддруковано з готового оригіналу – макета
Ярмолинецька ЦБС. Сmt. Ярмолинці пл.. 600-річчя Ярмолинець, 1а

